

CONTRACT OF INDEMNITY SECTION
124

नुकसानभरपाईचे करार कलम 124

- Contract of indemnity Section 124
- Definition “A contract by which one party promises to save the other from loss caused to him by the conduct of the promises himself or by the conduct of any other person “
- नुकसानभरपाईचे करार कलम 124
- व्याख्या : ज्या कराराद्वारे एक व्यक्ती स्वतःच्या आचरणामुळे किंवा इतर व्यक्तींच्या आचरणामुळे दुसऱ्या व्यक्तीला नुकसान होईल ते भरून देण्याचे वचन देते त्या कराराला नुकसानभरपाईचा करार असे म्हणतात “
-

THERE ARE TWO PARTIES IN CONTRACT OF INDEMNITY

नुकसानभरपाईचा करारात दोन पक्ष असतात

- १) नुकसान भरपाई दाता(Indemnifier) :the person who undertakes or agrees to compensate the loss each called indemnifier जी व्यक्ती नुकसान भरपाई देण्याचे वचन देते तिला नुकसानभरपाई दाता असे म्हणतात
- २) नुकसान भरपाई ग्रहिता(Indemnity holder):The person whose loss is to be made good is called the indemnity holder ज्या व्यक्तीचे नुकसान होते आणि त्याबद्दल नुकसान भरपाई नुकसान भरपाई ग्रहिता असे म्हणतात

THE CONTRACT OF GUARANTEE हमीचे करार कलम 126

- व्याख्या definition
- the contract of guarantee is a contract to perform the promise or to discharge the liability of a third person in case of his default
- “तिसऱ्या व्यक्तीने आपले वचन पाळले नाही किंवा देय असलेली रक्कम दिली नाही तर आपण स्वतः असलेली रक्कम किंवा असा करार जेव्हा दुसऱ्या व्यक्तीबरोबर करते तेव्हा असे म्हणतात”
-

करारात तीन पक्ष असतात THREE PARTIES

- हमीदार guarantee or surety : हमीच्या दिलेले वचन पूर्ण केले नाही तर ते वचन आपण पूर्ण करू अशी हमी देणाऱ्या व्यक्तीला हमीदार असे म्हणतात The person who gives the guarantee is called the surety
- धनको creditor: ज्या दुसऱ्या व्यक्तीला आश्वासन केव्हा हमी देण्यात येते त्या व्यक्तीला धनको असे म्हणतात the person to whom the guarantee is given is called the creditor
- प्रमुख ऋणको Principal debtor: ज्या तिसऱ्या व्यक्तीबद्दल हमीदार हमी घेतो त्या व्यक्तीला प्रमुख ऋणको असे म्हणतात the person in respect of whose default the guarantee is given is called principal debtor
-

DIFFERENCE BETWEEN CONTRACT OF INDEMNITY AND CONTRACT OF GUARANTEE

- **Parties**
- **Contract**
- **Nature of liability**
- **Request**
- **Arising liability**
- **Loss**
- **purpose**

TYPES OF GUARANTEE हमीचे प्रकार

- **retrospective guarantee**

- वर्तमान हमी

- **prospective guarantee**

- भावी हमी

- **specific guarantee**

- विशिष्ट हमी

- **continuing guarantee**

- प्रवाही हमी

RIGHTS OF SURETY हमीदाराचे अधिकार

- **against the principal debtors**
- प्रमुख ऋणको विरुद्ध हमीदाराचे अधिकार
- **against the creditors**
- धनको विरुद्ध हमी दाराचे अधिकार
- **against co-sureties**
- सह हमीदार विरुद्ध चे हक्क

DISCHARGE OF SURETY FROM LIABILITY

हमी दाराची जबाबदारीतून मुक्तता

- **by notice of revocation**
- नोटीस देऊन
- **death of surety**
- मृत्यूमुळे
- **Innovation**
- कराराचे नूतनीकरण
- **variation in contract**
- मूळ करारात बदल
- **release of principal debtor**
- प्रमुख कर्जदाराला मुक्त केल्यास

- **Agreement with principal debtor**
सावकाराने कर्जदारांची तडजोड केल्यास
- **if consent of surety obtained by fraud**
हमीच्या कराराला धोक्याने मान्यता मिळविल्यास
- **if co-surety is not agreed**
सह हमीदाराने तयारी न दाखविल्यास
- **if creditor release the surety**
सावकाराने तारण मालमत्ता परत केल्यास

CONTRACT OF BAILMENT निक्षेपाचे करार

INDIAN CONTRACT ACT 1872 SECTION 148

- “A bailment is the delivery of goods by one person to another for some purpose , upon a contract that they shall ,when the purpose is accomplished, returned or otherwise disposed of according to the directions of the person delivering them”

- “ एक व्यक्ती दुसऱ्या व्यक्तीशी करार करून आपल्या वस्तू विशिष्ट हेतूने दुसऱ्या व्यक्तीच्या स्वाधीन करते किंवा तिच्या ताब्यात देते आणि तो हेतू पूर्ण झाल्यानंतर ती वस्तू परत करण्याची किंवा त्या वस्तूच्या मालकाच्या सूचनेप्रमाणे वस्तूची विल्हेवाट लावण्याची घालते वस्तूच्या वरील प्रकारे केलेल्या प्रधानाला निक्षेप असे म्हणतात”

PARTIES

- **Bailor** निक्षेप दाता:
- **The person delivering the goods is called the bailor**
- वस्तू पाठविणारा किंवा व्यक्ती वस्तूचे प्रदान करते त्यास निक्षेपदाता म्हणतात
- **Bailee** निक्षेप ग्रहीता:
- **The person to whom ,they are delivered is called the bailee**
- वस्तू स्वीकारणारा किंवा ज्या व्यक्तीला वस्तू प्रधान केली जाते त्याला निक्षेपग्रहिता असे म्हणतात

ESSENTIAL CHARACTERISTICS OF A CONTRACT

निक्षेपाची महत्त्वाची लक्षणे

- 1) **Delivery of goods by one person to another**

निक्षेपात वस्तूचे हस्तांतर एका व्यक्तीकडून दुसऱ्या व्यक्तीकडे झाले पाहिजे

- 2) **A contract for Accomplishment of some purpose**

निक्षेपात एका उद्देशासाठी ताबा दिला जातो

- 3) **Return of specific goods to the bailor विशिष्ट वस्तू बेलरला परत मिळणे अपेक्षित आहे**

- 4) **A change of possession but not that of ownership**

निक्षेपात वस्तूचा ताबा दिला जातो मालकी हक्क नाही

- 5) **Bailment is made only of movable goods**

निक्षेपात सर्व चल संपत्तीचे हस्तांतर होते

- 6) **Consideration in a contract of Bailment**

निक्षेपाच्या करारातील मोबदला

KINDS OF BAILMENT निक्षेपाचे प्रकार

- **1) Safe deposit** सुरक्षिततेसाठी निक्षेप
- **2) Bailment for pledge** तारणासाठी निक्षेप
- **3) Bailment for transport** वाहतुकीसाठी निक्षेप
- **4) Bailment for Repairs** दुरुस्तीसाठी निक्षेप
- **5) Bailment for reward** सशुल्क निक्षेप
- **6) Gratuitous Bailment** निशुल्क निक्षेप

RIGHTS OF BAILOR:

- 1) Bailors right to enforce Bailee's Duty
- 2) Bailors right to avoid contract
- 3) Bailors right to demand return of goods at any time in gratuitous bailment
- 4) Bailors rights sue a Wrong-doer
- 5) Bailor's right to have a share in compensation
-

निक्षेपदात्याचे हक्क किंवा अधिकार

- 1) निक्षेपचा करार रद्द करण्याचा अधिकार
- 2) नुकसानभरपाई मागण्याचा हक्क
- 3) वस्तू परत घेण्याचा अधिकार
- 4) निक्षेपित वस्तु पासून झालेला लाभ किंवा त्या वस्तूत झालेली वाढ मिळविण्याचा अधिकार
- 5) निक्षेपित वस्तू इतर वस्तुत मिसळून झालेले नुकसान भरून मागण्याचा अधिकार
- 6) त्रयस्थ व्यक्तीने वस्तूचे केलेले नुकसान भरून मागण्याचा अधिकार
-

DUTIES AND LIABILITIES OF BAILOR: निक्षेपदात्याची कर्तव्य

- 1) Bailor's duty to disclose Faults in Goods, Bailed
- 2) Bailor's duty to pay necessary expenses in Gratuitous Bailment
- 3) Bailor duty to receive back the goods Bailed
- 4) Bailor's duty to indemnify the Bailee
- 1) निक्षेपच्या वस्तूतील दोष उघड करणे
- 2) आवश्यक खर्च देणे
- 3) नुकसान भरून देणे
- 4) मुदती आधी करार रद्द केल्यास खर्च देणे

RIGHTS OF BAILEE: निक्षेपग्रहीत्याचे अधिकार

- 1) Bailee's Right to enforce Bailor's Duties
- 2) Bailee's Right to sue Wrong-doers
- 3) Sharing of relief or compensation, obtained such suits
- 4) Bailee's Right to a Particular lien

निक्षेपग्रहीत्याचे अधिकार

- १) योग्य खर्च मिळवण्याचा अधिकार
- २) नुकसानभरपाई मिळवण्याचा अधिकार
- ३) योग्य मालकी हक्क नसल्यामुळे झालेले नुकसान भरून मागण्याचा अधिकार
- ४) संयुक्त मालकीची वस्तू त्यांच्यापैकी कोणालाही परत करण्याचा अधिकार
- ५) त्रयस्थ पक्षावर चालविण्याचा अधिकार
-

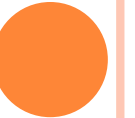

DUTIES AND LIABILITIES OF BAILEE'S

- 1) Bailees duty to take reasonable care of the goods bailed
 - i) Liability of a bailee in pledge
- 2) Bailees liability for making unauthorised use of goods bailed
- 3) Bailees duty to return goods bailed
- 4) Bailees responsibility when goods are not duly returned
- 5) A bailee is not responsible on re-delivery of goods to bailor without title
- 6) Bailees duty not to mix the goods, bailed with his own goods
-

- १) निक्षेपचा वस्तूची योग्य काळजी घेणे
- २) निक्षेपाच्या अटी विरुद्ध कार्य न करणे
- ३) निक्षेपित वस्तूचा अनधिकृत उपयोग न करणे
- ४) निक्षेपित वस्तू स्वतः च्या वस्तू मध्ये न मिसळणे
-

WHAT IS PLEDGE? तारण म्हणजे काय?

- Definition
- “The bailment of goods as security for payment of a debt or performance of a promise is called pledge”
- “एखाद्या कर्जाच्या परतफेडीची किंवा एखाद्या वचनाचा पूर्ततेची खात्री देण्याकरिता एका व्यक्तीने दुसऱ्या व्यक्ती जवळ वस्तू निक्षेप केल्यास अशा निक्षेपलाच तारणासाठी निक्षेप म्हणतात “
-

ESSENTIALS OF PLEDGE: तारणाच्या अटी

- Bailment of goods as a security
- Bailment of only movable property
- Actual or constructive delivery of goods pledged
- Juridical possession of goods pledged
- १) तारण हे कर्जफेडीसाठी किंवा वचनाची हमी म्हणून ठेवले जाते
- २) तारणाच्या निक्षेपात केवळ चाल संपत्तीचा तारण म्हणून ठेवता येते
-

LIEN:ग्रहणाधिकार

- “ A right of a person to detain or retain the goods or property ,already in his possession ,but belonging to another person ,until some debt or claim of the person in possession is satisfied”

KINDS OF LIEN:ग्रहण अधिकाराचे प्रकार

- Particular Lien विशिष्ट ग्रहण अधिकार
- General Lien सर्वसाधारण ग्रहण अधिकार

DIFFERENCE BETWEEN PLEDGE AND LIEN

- 1)Security or Right to retain
- 2)Right to sell or retain goods
- 3)creation by law or contract
- 4)possession
- १) उपभोग घेणाऱ्या व्यक्ती २) वस्तू ३) रक्कम
-

CONTRACT OF AGENCY: SEC 182 TO SEC 238

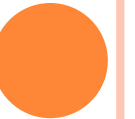
- Definition of agent Section 182
- “Agent is a person employed to do an act for another ,or to represent another in dealing with third person”
- दुसऱ्या व्यक्तीच्यावतीने एखादे कार्य करण्याकरिता किंवा तिसऱ्या व्यक्तीशी होणाऱ्या व्यवहारात त्या व्यक्तीचे प्रतिनिधित्व करण्याकरिता नियुक्त केलेल्या व्यक्तीला अभिकर्ता किंवा प्रतिनिधी असे म्हणतात
-

- Principal” the person for whom , such an act is done or who is so represented is called the principal”
- ज्या व्यक्तीच्या वतीने विशिष्ट कार्य करण्यात येते किंवा वतीने प्रतिनिधित्व करण्यात येते त्या व्यक्तीला प्रमुख किंवा मालक असे म्हणतात
-

- प्रमुखाने प्रतिनिधीची नेमणूक केल्यानंतर त्या दोघांमध्ये कायदेशीर संबंध निर्माण होतात या निर्माण होणाऱ्या संबंधांना प्रतिनिधित्व किंवा अभि कर्तृत्व किंवा अभी कर्तृत्वाचे संबंध असे म्हणतात

ESSENTIAL ELEMENTS OF AGENCY

- 1) There must be a contract of agency between two persons
- 2) the contract must be to appoint a person for acting or represent in the principal
- 3) finally the person was appointed must have a contractual capacity to represent the principal in principals relations with third person
-

- अभीकर्तृत्वाचा करार हा दोन व्यक्तींमध्ये होत होतो पैकी एक प्रमुख असते तर दुसरी व्यक्ती प्रतिनिधी असते
- प्रमुख ही करार पात्र सज्ञान व्यक्तीत असू शकते
- प्रमुखाने दुसऱ्या व्यक्तीची प्रतिनिधी म्हणून नियुक्त नेमणूक केली पाहिजे
- प्रतिनिधी हा सज्ञान असलाच पाहिजे असे नाही
- प्रतिनिधीची नेमणूक करताना मोबदला अगर प्रतीकला ची आवश्यकता नसते
- नोकर घरगडी हा प्रतिनिधी असत नाही याच्यापेक्षा प्रतिनिधीला जास्त अधिकार असतात
-

CREATION OF AGENCY

/ MODES OF CREATION OF AGENCY

- 1) creation of an agency by Express agreement
- स्पष्ट अधिकाराने

- 2) creation of an agency by implied agreement
- ध्वनित अधिकाराने

- 3) creation of agency by ratification
- पश्चात संमतीने

- 4) by necessity
- आवश्यकता भासल्यास

KINDS OF AGENTS: :प्रतिनिधींचे प्रकार

- 1) **particular/ specific agents** विशेष प्रतिनिधी
- 2) **general agents** सर्वसाधारण प्रतिनिधी
- 3) **Universal Agent** सार्वजनिक प्रतिनिधी
- 4) **Broker** मध्यस्थ प्रतिनिधी/ अडत्या
- 5) **Auctioneer** लिलाव करता

- **6) Commission Agent** कमिशन एजंट
- **7) Del creder Agent** वचनपूर्ती हमी प्रतिनिधी
-
- **8) sub agent** उप प्रतिनिधी
- **9) co-agents** सह प्रतिनिधी
- **10) substituted agents** बदली प्रतिनिधी
- **11) Banker Agent** बंकर प्रतिनिधी

DUTIES AND LIABILITIES OF AN AGENT: **प्रतिनिधीची कर्तव्य**

1) to conduct business according to the principles directions

1) प्रमुखाच्या आदेशाप्रमाणे काम करणे

2) to conduct business with due skill and diligence

2) कौशल्य व मेहनतीने कार्य करणे

3) to render accounts to his principal

3) प्रमुखाला योग्य हिशोब सादर करणे

4) to communicate with the principal in case of difficulties

4) अडचणीच्या वेळी प्रमुखाशी संपर्क साधणे

5) not to deal on his own name and own account the business of agency

5) स्वतःच्या नावाने व स्वतःच्या खात्यावर प्रतिनिधी तत्वाचे व्यवहार करू नये

6) to pay sums received for his principal

6) मिळालेले पैसे प्रमुखास पाठवणे

7) not to set up an adverse title

7) प्रमुखाच्या वस्तूवर कोणताही गैर अधिकार न करणे

8) not to take secret profit from agency

८) ठरलेल्या मोबदला शिवाय इतर कोणताही मोबदला न घेणे किंवा मिळविणे

9) not to use information against his principal

९) प्रतीनिधित्वाशी संबंधित माहितीचा दुरुपयोग न करणे

10) not to delegate authority

१०) आपले अधिकार हस्तांतरित न करणे

RIGHTS OF AN AGENT

प्रतिनिधित्वाचे हक्क अधिकार

- 1) to retain the amounts collected on behalf of his principal
1) प्रमुखाच्या वतीने वसूल केलेली रक्कम रोखून ठेवण्याचा अधिकार
- 2) right to receive remuneration
2) मोबदला मिळविण्याचा अधिकार
- 3) right to lien on principals property
3) वस्तू/ संपत्ती अडवून ठेवण्याचा अधिकार
- 4) agents right of indemnification against consequence of lawful acts
5) नुकसान भरपाई मिळविण्याचा अधिकार

- **5) non-liability of principal for criminal acts done by agent**
7) प्रतिनिधीचे बेकायदेशीर अधिकार क्षेत्राबाहेरील काम व नुकसान भरपाईचा प्रश्न
- **6) agents right of indemnification against consequences of act done in good faith**
6) कायदेशीर मार्गाने होणारे नुकसान मागण्याचा अधिकार
- **7) agents right of compensation for injury caused by principals neglect**
वस्तुमार्ग अडविण्याचा अधिकार

प्रमुखाची प्रतीनिधित्वा संबंधीची कर्तव्य

DUTIES OF PRINCIPAL

- 1) जबाबदारी घेणे
- 2) नुकसान भरपाई देणे
- 3) प्रतिनिधी नुकसान भरपाई देणे
- 1) principals duty to indemnify his agent against consequences of all lawful acts
- 2) principal not liable for criminal acts of his agent
- 3) Principals duty to indemnify his agent against consequences of acts done in good faith
- 4) principals duty to compensate the agent for injury caused by the principals neglect

प्रमुखाचे हक्क PRINCIPAL'S RIGHTS

- 1)principal right to enforce the agents duty
- 2)principals right to recover damages
नुकसान भरपाई वसूल करणे
- 3)principals right to recover the secret profits from agent
गुप्त नफ्यातील मोबदला नाकरणे
- 4)principals right to resist agents claim for indemnity
against liability incurred
जबाबदारी नाकरणे
- 5)principals right to revoke agents authority
प्रतिनिधित्व रद्द करण्याचा अधिकार

MODES OF TERMINATION OF AGENCY प्रतीनिधित्वाच्या समाप्तीच्या पद्धती

○ I) By act of parties

प्रमुख आणि प्रतिनिधी यांच्या कृत्यामुळे

1) By agreement ठराव करून

2) by revocation by the principal

प्रमुखांनी प्रतिनिधी चे अधिकार काढून घेतल्यास

3) by renunciation by the agent

प्रतिनिधीने प्रतिनिधित्वाचा त्याग केल्यास

II) buy an operation of law कायद्यातील तरतुदींमुळे

1) by performance of the contract
कार्य पूर्ण झाल्याने

2) by death of either party
दोघांपैकी एकाचा मृत्यू झाल्यास

3) by insanity of either party
दोघांपैकी एक जण वेडा झालास

4) insolvency of either party
प्रमुख दिवाळखोर म्हणून घोषित झालं

5) by expiry of period
पूर्वनिर्धारित मुदत संपल्यामुळे

6) by destruction of subject matter
विषय वस्तू नष्ट झाल्यामुळे

7) by principal becoming an alien enemy
प्रमुख परदेशी प्रतिपक्षी झाल्यामुळे

